

Evaluatierapport Veldhoven-Kransackerdorp; percelen fa. Coppelmans, gemeente Veldhoven

Een inventariserend en waarderend veldonderzoek door middel van proefsleuven

Projectnummer: V20-4408B
Status en versie: definitief, 2.0
In opdracht van: fa. Coppelmans
Rapportage: C.W. Koot
Plaats en datum: Amersfoort, 15-12-2020

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Projectgegevens		
Initiatief	bedrijfsbouw	
Toponiem / locatie	Veldhoven-Kransackerdorp-percelen fa. Coppelmans	
Plaats	Veldhoven	
Gemeente	Veldhoven	
Provincie	Noord-Brabant	
Opdrachtgever	Tuincentrum Coppelmans Sondervick Sondervick 19 5505 NA Veldhoven	
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. E. Coppelmans	
Oppervlakte plangebied	ca. 1,7 ha	
Diepte grondwerkzaamheden	Overwegend 0,8 m -Mv	
Huidig grondgebruik	Agrarisch/braakliggend	
Onderzoeksmelding	4884766100	
Soort onderzoek	Inventariserend veldonderzoek-proefsleuven	
CMA/AMK-status	n.v.t.	
status Archeologische Beleidskaart, gemeente Veldhoven	overwegend hoge verwachting, met in het zuidwesten een strook beekdal en het zuidoosten de historische bebouwing van Schoot	
RD-hoekcoördinaten van het plangebied	154.325/ 379.206 154.346/379.050	154.422/379.250 154.471/379.195
Kaartblad (1:25.000)	51D	
kadastrale gegevens	VHV01-C-3061, -4676, -4675, en -4670	
NAP-hoogte maaiveld	ca. 22,50 m +NAP	
Geomorfologische context	dekzand en beekdal	
Grondwaterkundige gegevens	Grondwatertrap VIII	
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>	
Uitvoering archeologisch veldwerk	September 2020	
Projectleider/Senior archeoloog	C.W. Koot (53020204)	
Projectmedewerkers	R. Brouwer (sr. KNA archeoloog, 66367257) D. Ijdo (KNA-archeoloog, 87431638) J. McDonald-Kerpentier (KNA-archeoloog, 41889071)	
Uitvoering onderzoek	augustus 2020 - augustus2021	
Bevoegd gezag	Gemeente Veldhoven mevr. M. Scharenborg	
Contactpersoon	ArchAeO B.V. F. Kortlang	
Verantwoordelijk depot	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van Noord-Brabant	
Contactpersoon	R. Louer	
Gecontroleerd door	J. Flamman, 26-11-2020	
Geaccordeerd door	Gemeente Veldhoven d.d.	
	Depothouder d.d.	

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1 Voorlopige resultaten onderzoek	5
1.1 Vraag- en doelstelling	5
1.2 Onderzoeksmethode	5
2 Fysische geografie	6
3 Beoordeling sporen	9
4 Beoordeling vondsten en monsters	11
5 Recapitulatie onderzoeksvragen	13
6 Waardering en voorlopig selectieadvies	17
6.1 Waardering	18
6.2 Voorlopig selectie-advies	19
7 Analyse en rapportage	20
8 Opgave te deponeren en deselecteren vondstmateriaal	21
Literatuur	22

Inleiding

In opdracht van fa. Coppelmans heeft *Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van vijftien proefsleuven (IVO-P) verricht op drie percelen ter weerszijden van de Schooterweg (*kaart 1, locatiekaart*). Het veldwerk is gelijktijdig verricht met een groter proefsleuvenonderzoek dat Vestigia in opdracht van de gemeente Veldhoven verricht in het plangebied Veldhoven-Zilverackers Kransackerdorp. Met de opdrachtgever fa. Coppelmans en de gemeente Veldhoven is afgesproken dat Vestigia de bevindingen van het onderzoek aanbiedt in een evaluatieverslag, zodat de gemeente als bevoegd gezag inzake de archeologische monumentenzorg (AMZ) kan besluiten welke maatregelen dienen te worden getroffen in relatie tot de inrichtings- en bouwplannen. Een apart standaardrapport over dit onderzoek zal echter niet worden gemaakt, deze resultaten zullen worden samengevoegd met het proefsleuvenonderzoek Veldhoven-Zilverackers Kransackerdorp. Hierdoor blijven enerzijds de archeologische bevindingen overzichtelijk bij elkaar en anderzijds dient dit de doelstelling van de gemeente Veldhoven om het AMZ-onderzoek in het plangebied Zilverackers te verrichten vanuit een diachroon landschappelijk perspectief.

De voorlopige resultaten van het onderzoek worden in dit evaluatierapport kort samengevat. De gedocumenteerde vondsten, monsters en sporen zullen (conform de KNA 4.1 OS12) worden beoordeeld op hun potentie voor het beantwoorden van de in het PvE¹ gestelde vragen. Op basis van deze beoordeling wordt een voorstel gedaan voor de analyse, rapportage en deponering. Hierbij wordt voor het vondstmateriaal aangegeven of, en zo ja welk soort, nader onderzoek voor de uitwerking gewenst is. Na de selectie/deselectie van het vondstmateriaal wordt ingegaan op de vraag of er sprake is van verdere conservering en de hoeveelheden materiaal ter deponering.

Op basis van dit evaluatierapport nemen het bevoegd gezag en de verantwoordelijke deponhouder in overleg met de opdrachtgever een besluit over de resterende voltooiing van het onderzoek.

Tevens is voor de te onderscheiden vindplaatsen al een waardering uitgevoerd conform Bijlage IV van de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1). In het plangebied zijn archeologische sporen van leemwinning aanwezig. Op basis van de fysieke kwaliteiten is de vindplaats niet behoudenswaardig, en ook vanuit de inhoudelijke kwaliteit beschouwd is de vindplaats niet als behoudenswaardig te beoordelen.

---

¹ Kortlang 2020.

1 Voorlopige resultaten onderzoek

1.1 Vraag- en doelstelling

In opdracht van fa. Coppelmans heeft Vestigia in het kader van de herontwikkeling van vier landbouwpercelen tot bedrijventerrein een inventariserend en waarderend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd ter weerszijden van de Schooterweg in de gemeente Veldhoven (Afbeelding 1.1). Het doel van dit IVO-P was het vaststellen en documenteren van (al dan niet behoudenswaardige) archeologische resten, het aanvullen en toetsen van de eerder voor het plangebied opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting, het definiëren en interpreteren van de archeologische vindplaatsen en het waarderen hiervan volgens de Bijlage IV van de KNA (versie 4.1). Op basis hiervan zal door de gemeente Veldhoven een selectiebesluit in het kader van de archeologische monumentenzorg worden genomen. Voor de bovenomschreven doelstelling dienen de onderzoeksvragen uit het Programma van Eisen (PvE) zo volledig mogelijk te worden beantwoord.

Afbeelding 1.1: Ligging van het plangebied aan weerszijden van de Schooterweg. Het vlak ten westen van de weg beslaat twee percelen. Tevens zijn de gegraven proefsleuven met hun nummers afgebeeld. Hun contour is dat op de hoogte van vlak 1.

1.2 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 4.1, het PvE en het kwaliteitshandboek van Vestigia. Tijdens het proefsleufonderzoek zijn vijftien proefsleuven gegraven met een breedte van 2 tot 4 m en lengte van 25 m met een gezamenlijk oppervlakte van ca. 1500 m². Aangezien in het noordelijk deel van het plangebied de bovengrond aanzienlijk is verstoord is een tweede vlak aangelegd in verscheidende proefsleuven om de aard en diepte hiervan te bepalen. Tevens is een lang oostprofiel gedocumenteerd, dat zich uitstrekt over

de proefsleuven 69 en 60.

De proefsleuven zijn aangelegd door een kraanmachine met gladde bak, onder begeleiding van een sr. KNA-archeoloog en tijdens het machinaal graven is de grond met een metaaldetector onderzocht op de aanwezigheid van metalen voorwerpen. De nummering van de proefsleuven is in volgorde van graven (Afbeelding 1.1). Er is machinaal schavenderwijs verdiept; bij de grootschalige verstoringen in het noorden eerst tot een diepte van ca. 50 cm, en vervolgens enkele decimeters dieper. In het zuidelijke deel is de aanlegdiepte van het vlak dieper. Hier daalde het oorspronkelijke reliëf af naar het beekdal. Vanaf de late middeleeuwen is de grond hier aanzienlijk opgehoogd om dit te kunnen gebruiken als akkerland. Dit opgebrachte plaggendek is afgegraven voor de vondstverzameling en om de aanwezigheid van grondsporen te controleren. Waar het dekzand overging in humeuze beekgrond en de grondwaterstand ons parten begon te spelen zijn we gestopt met afgraven van de grond. Ter plaatse van vermoedelijke archeologische sporen is het vlak handmatig opgeschaafd en zijn de sporen zijn ingekrast. Het opgravingsvlak is vervolgens gefotografeerd, getekend, ingemeten en de stort is met een metaaldetector onderzocht op eventuele metaalvondsten. De sporen zijn beschreven en gecoupeerd. Vondsten zijn per spoor verzameld en aanleg vondsten uit de bodemlagen zijn ingemeten. Van enkele sporen zijn grondmonsters genomen en een gelaagd beekdalprofiel in proefsleuf 61 is bemonsterd met twee brede pollenbakken. Voor het fysisch geografisch onderzoek zijn conform het PvE profielkolommen onderzocht en beschreven. Het meetsysteem is met behulp van een GPS aan het RD coördinatenstelsel gekoppeld waardoor de hoogtematen van het opgravingsvlak en het maaiveld ten opzichte van het NAP zijn vastgelegd. Na afloop van het veldwerk zijn de proefsleuven dichtgegooid.

Tijdens dit veldwerk is een lengteprofiel gedocumenteerd om inzicht te krijgen in de leemwinning die hier heeft plaatsgevonden.

Documentatie en vondstmateriaal bevinden zich voorlopig bij Vestigia alvorens het zal worden overgedragen aan het verantwoordelijke provinciaal depot.

Tot de spoornummers behoort ook het proefsleuvennummer; S55001 is spoor in proefsleuf 55 en S65001 is spoor 1 in proefsleuf 65. De lagen zijn benoemd vanaf -500.

2 Fysische geografie

Landschap; geomorfologische en bodemkaart²

Het plangebied ligt in het pleistocene dekzandlandschap en volgens de geomorfologische kaart behoort de noordelijke helft tot 'een glooiing van een beekdalzijde' (kaartenheid H42) en de zuidelijke helft tot 'een beekdalbodem' (kaartenheid R42). De beek betreft de hedendaagse Poelenloop. Op de bodemkaart is de noordelijke helft een hoge zwarte enkeerdgrond (zEZ23) en de zuidelijke helft een lage enkeerdgrond (EZg23).

Waarnemingen

Tegenwoordig is nauwelijks zichtbaar dat het terrein in zuidelijke richting afhelt naar een beekdal. Het maaiveld oogt redelijk horizontaal. Aangezien hier enkeerdgronden zijn gekarteerd op de bodemkaart is het mogelijk dat met het ophogen en verrijken van de grond met plaggenmest (waardoor de enkeerdgronden zijn ontstaan) het oorspronkelijk reliëfverschil al enigszins is genivelleerd. Maar de egalisatie van het terrein is van recentere datum, aangezien van de enkeerdgrond niets resteert in het noordwestelijk deel van het plangebied (Afbeelding 2.1). De zwarte humeuze grond is daar machinaal afgegraven en zand is teruggestort. In zuidelijke richting is echter in het bodemprofiel de grijsbruine humeuze laag van de enkeerdgrond wel zichtbaar (laag -510) en is ook te zien dat die in zuidelijke richting afhelt en dat daarbovenop een geel zandpakket is opgebracht (Afbeelding 2.2, Tabel 1). Hoger op de helling is onder het plaggendek een grijze, gehomogeniseerde laag zichtbaar. Dit is de geploegde bodemlaag -520 voordat de plaggenbemesting is opgebracht. In deze akkerlaag zijn scherven gevonden van kogelpot- en

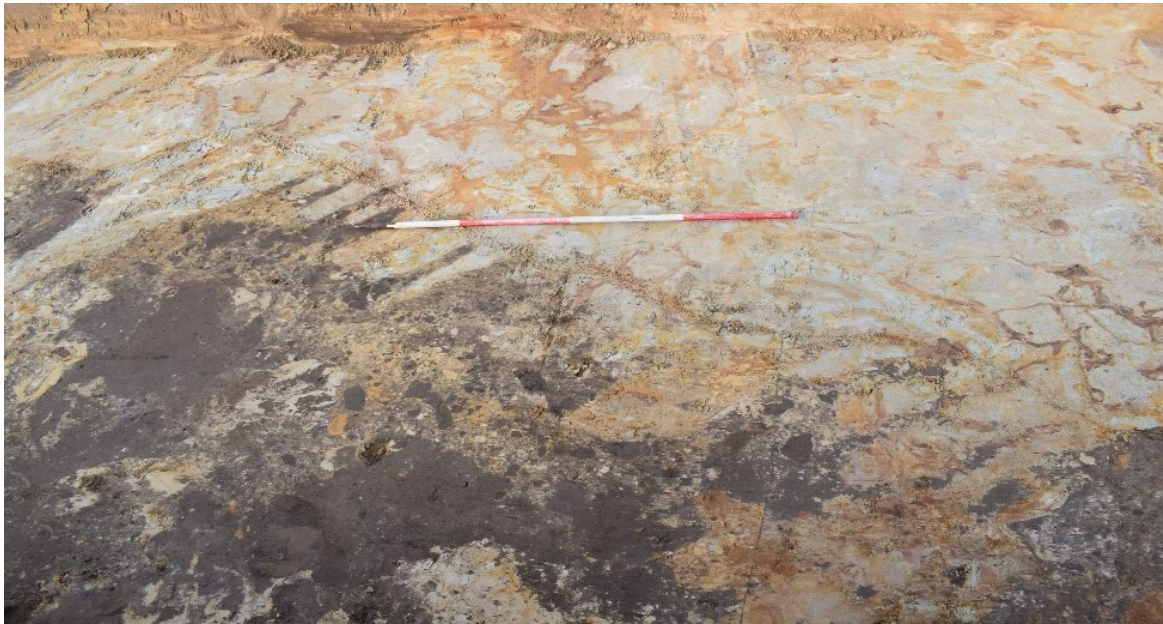
² Kaarten geraadpleegd 20-11-'20 in: <https://www.pdok.nl/viewer/>

Pingsdorf-aardewerk, zodat de ontginning en uitbreiding van het akkerareaal langs deze zijde van het beekdal globaal dateert in de tijdspanne van Volle tot Late Middeleeuwen A. Het plaggendek zou dan op zijn vroegst dateren vanaf de Late Middeleeuwen B.

Tevens is te zien in [Afbeelding 2.2](#) dat in het beekdal een pakket ligt van fijn lemig zand met humeuze lenzen, waardoor de grond een bruine tot grijsbruine kleur heeft (laag -528). In zuidelijke richting wordt dit pakket meer en meer humeus en is te karakteriseren als zandig veen. Hieronder ligt het dekzand (laag -5030).

Laagnr.	interpretatie	Bovenkant in NAP	Laagnr.	interpretatie	Bovenkant in NAP
67500	bouwvoor	23,10	605000	bouwvoor	21,54
			605010	ophoging	21,20
67510	plaggendek	22,80	60o510	plaggendek	21,00
			605o20	ploeglaag	20,60
			605o28	beekdalbodem/sediment	20,35
			605o29	inspoelingshorizont	20,28
76530	C-horizont	22,60	605o30	C-horizont	20,15

Tabel 1: Overzicht van bodemopbouw in het plangebied, voor de proefsleuf 67 in het noordoosten en 60 in het zuiden, in het beekdal van de Poelenloop.

Afbeelding 2.1: zicht op de vergravingen in het noordelijk deel van het plangebied, zoals deze zich aftekenden op vlak 1 van proefsleuf 55

Afbeelding 2.2: Het oostprofiel in de proefsleuven 59 en 60. De bovenste witte pijl wijst de enkeerdlaag aan, oftewel de opgebrachte plaggebemesting (laag -510). Het geelbruine zand daarboven zijn allemaal jongere opgebrachte zandlagen. De rode pijl wijst de grijze ploeglaag aan uit de Volle Middeleeuwen (laag -520), en daar lijkt ook een kuil of slootvulling zich in het profiel af te tekenen. De blauwe pijl wijst de fijne zandsedimenten aan die zijn afgezet op de bodem van het beekdal (laag -528). Tot slot wijst de gele pijl de zuidelijke begrenzing aan van de leemwinningskuil uit de 18^e eeuw.

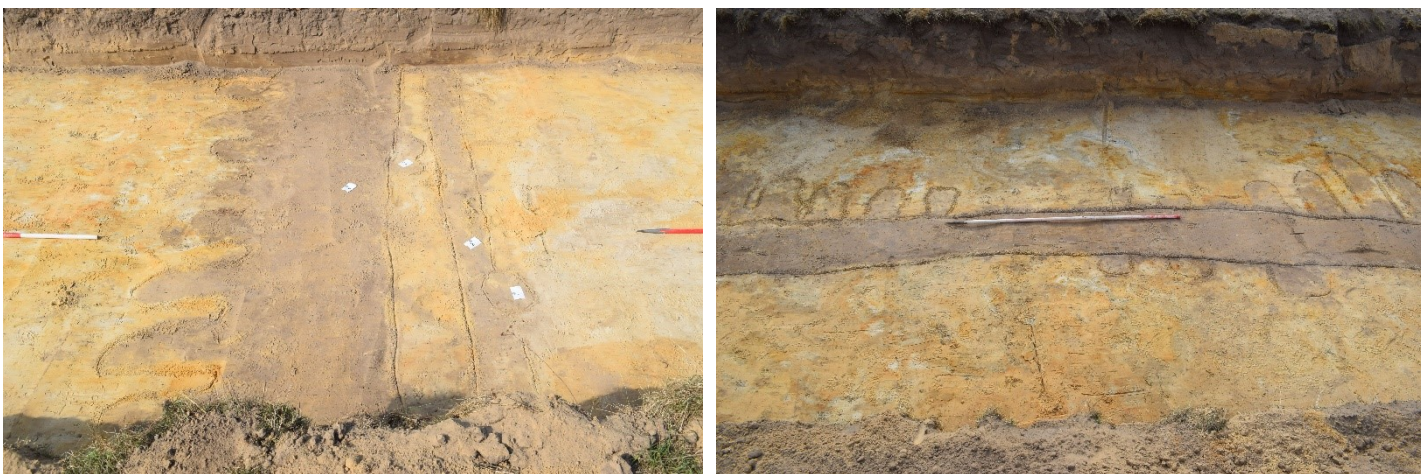
3 Beoordeling sporen

Bijlage 1 toont de allesporenkaart. Behalve sporen van enkele grote leemwinningskuilen in de proefsleuven 56, 59 en 66, zijn er enkele kuilen in proefsleuf 65 en her en der verspreid over het terrein enkele greppels. Tevens vallen de verstoringen op van het afgraven van de humeuze bovengrond in het noordwestelijk deel van het plangebied. Het winnen van leem en het afgraven van de bovengrond heeft in ieder geval de oorspronkelijke bodemopbouw aanzienlijk verstoord, waardoor ter plaatse van de wijd verbreide vergravingen eventuele aanwezige archeologische grondsporen zijn vernietigd. Alleen langs de zuidelijke rand van het plangebied, in het beekdal kunnen onverstoorde archeologische sporen voorkomen, maar daarvoor ontbreken de aanwijzingen in de proefsleuven 56, 60 en 61.

Het meest opmerkelijke spoor is een forse kleiwinningskuil die is aangesneden in de proefsleuven 56 en 57. Een vergelijkbare kuil is zichtbaar in proefsleuf 65. Deze kuilen hebben het spoornummer -995. De vulling van de kuil bestaat uit geroerde, gemengde grond met houtskool. In proefsleuf 56 bevatte de vulling tevens brokjes baksteen. De kuilen zijn uitgegraven in een zuidwest-noordoostoriëntatie, gezien de uitsparingen of gronddammen met die oriëntatie op de bodem van de kuil. In proefsleuf 56 liggen er twee naast elkaar, op een afstand van 5,0 m. Het is niet vast te stellen dat dit de standaardbreedte is geweest voor het in parallelle stroken uitgraven van de kuil. Dankzij het profiel in de proefsleuven 59 en 60 is de kuil alles bij elkaar ca. 40 m breed, maximaal 60 m lang en ca. 1,5 m diep uitgegraven (Afbeelding 3.1).

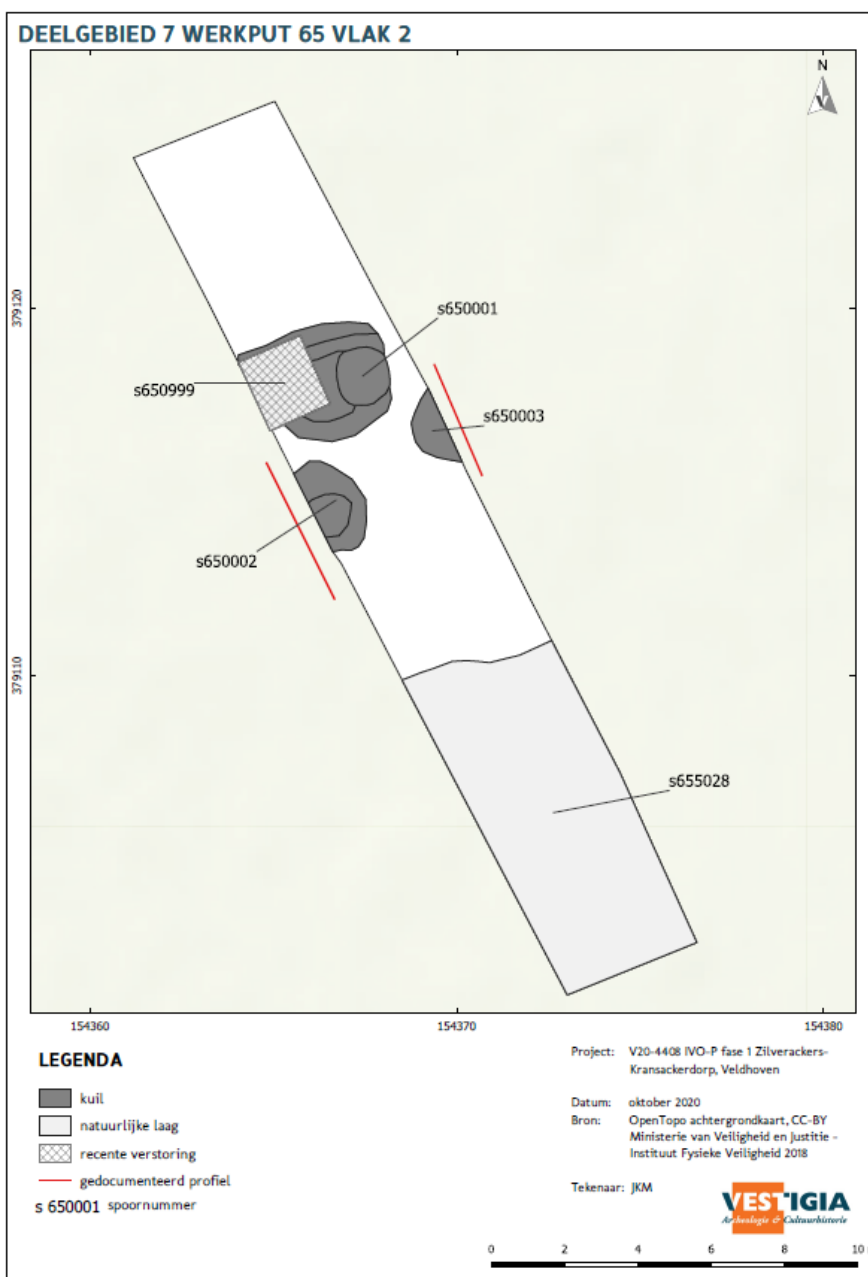
Afbeelding 3.1: Een sectie van de leemwinningskuil in het oost profiel van proefsleuf 60. De pijl wijst een insteek aan van de onderzijde van de uitgraving, een brok grijze leem.

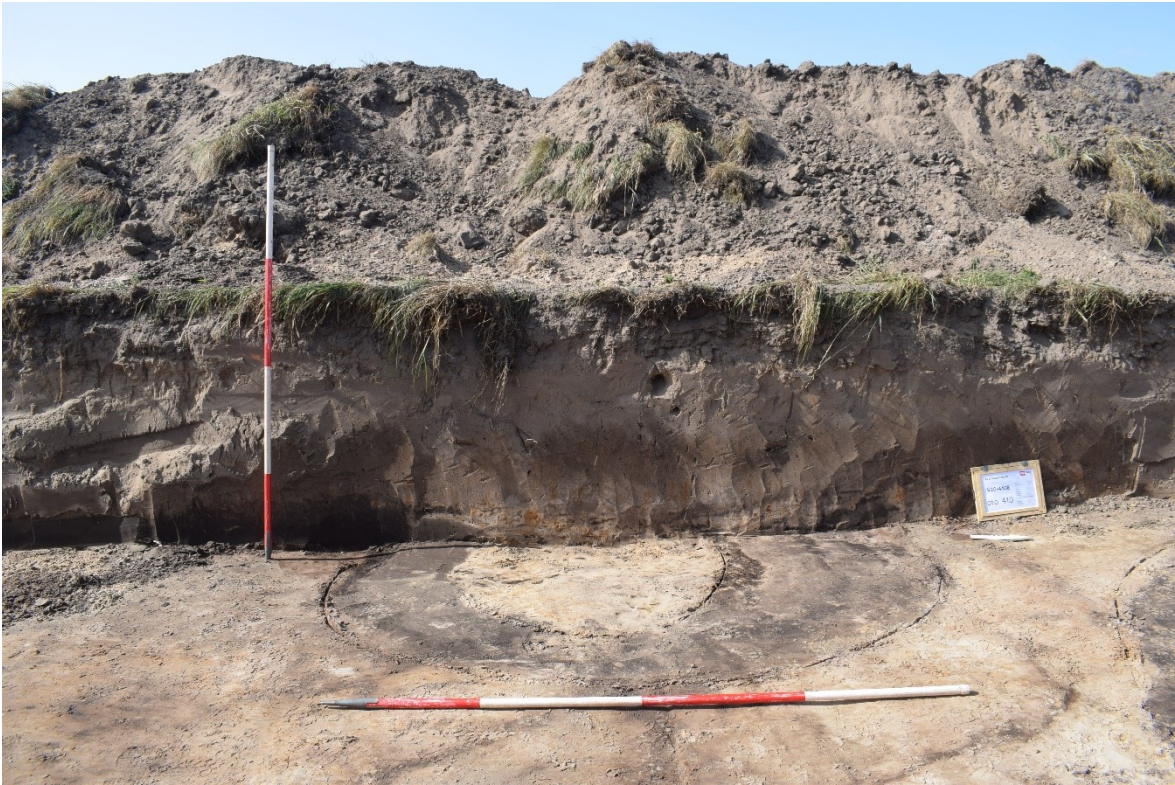
Afbeelding 3.2: De greppel in proefsleuf 68 (links) en 69 (rechts), die een serie van korte kuilen oversnijdt.

De leem is gewonnen voor baksteenvervaardiging. Daarvoor is waarschijnlijk in de nabijheid van deze locatie een droogschuur en een veldoven gemaakt. Dat tijdens de leemwinning al baksteen werd vervaardigd blijkt uit het baksteenafval in de vulling van de leemkuil in proefsleuf 56

Behalve deze grote kuil(en) zijn enkele greppeldelen aangesneden. Opmerkelijk is de greppel in de proefsleuven 68 en 69 (Afbeelding 3.2). Want deze greppel met een noordwest-zuidoost-oriëntatie oversnijdt een serie van korte kuilen dicht op elkaar, haaks op die richting gelegen. Deze greppel is waarschijnlijk een voorzetting van een perceelgrens die ten noorden hiervan zichtbaar is (Bijlage 1). De greppel in proefsleuf 64 zou eventueel een oude de begrenzing kunnen zijn van de hedendaagse kadastrale percelen 3061 en 4676. Tijdens de analyse zullen de greppels worden vergeleken met de kadastrale indelingen op oude kaarten. Zoals ook het verklaren van de serie korte kuilen onder de greppel in de proefsleuven 68 en 69 zal worden verklaard. Het zijn geen paalkuilen van staken van een hekwerk, daarvoor staan ze dicht op elkaar, zoals boomplantgaten ook net plausibel klinkt. Voor de mogelijke verklaring zal onder meer navraag worden gedaan bij J. Verspay

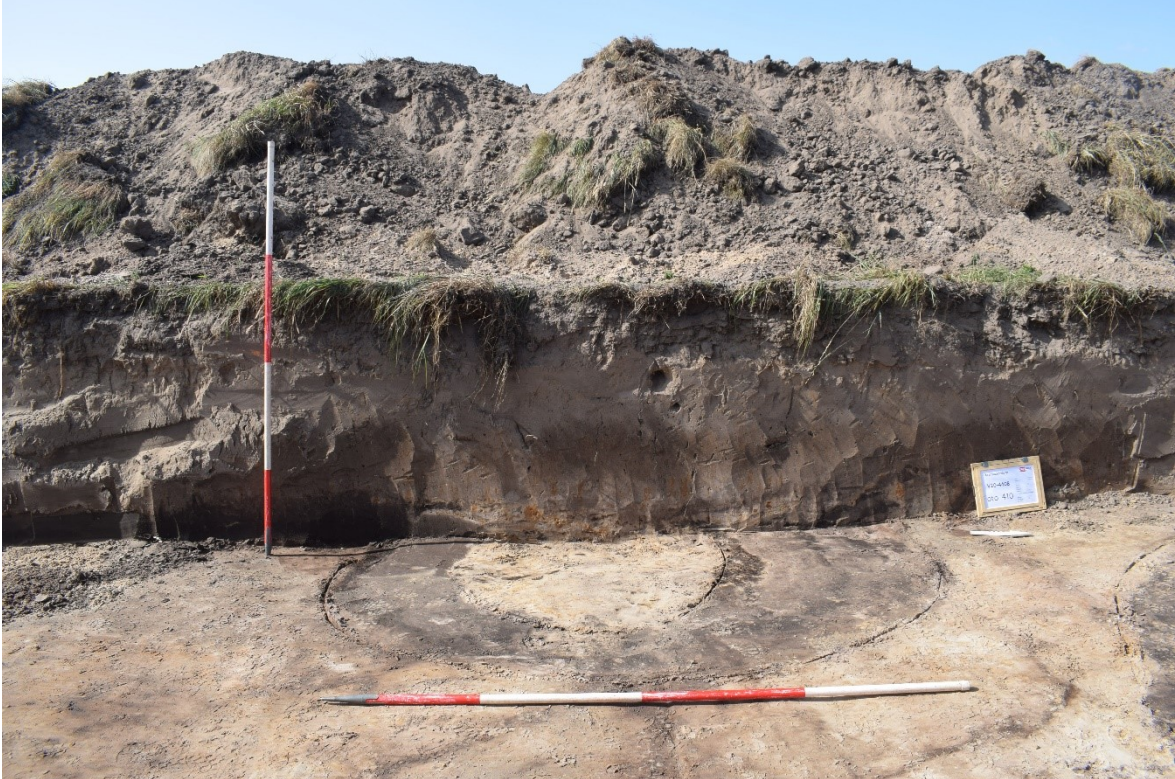

Afbeelding 3.3: De allesporenkaart van proefsleuf 65 met de groep van drie kuilen.

Afbeelding 3.4: De coupe van kuil S65002 langs het westelijke profiel van proefsleuf 65.

In proefsleuf 65 liggen drie ronde kuilen bij elkaar, bovenop de beekdalhelling (Afbeelding 3.3). Deze drie kuilen zijn gecoupeerd, maar de coupes hebben geen anorganisch vondstmateriaal prijs gegeven waardoor hun datering niet op basis van typonchronologische determinatie is te bepalen. Kuil S65002 is gecoupeerd langs de putwand, waardoor een chronostratigrafische datering is te herleiden (

Afbeelding 3.4). Ook deze kuilen zijn door het plaggendek gegraven, zodat ze globaal dateren in een periode van 18^e tot 20^e eeuw. Ze zijn uitgegraven tot het gele zand, niet tot in de leem.

4 Beoordeling vondsten en monsters

Tabel 3 biedt het overzicht van de vondsten; alles bij elkaar betreft het 41 stuks met een gezamenlijk gewicht van 1,127 kg. Hiertoe behoren 34 potscherven, 1 stuk keramisch bouw materiaal, 2 loden kogels en 4 stukken ijzer. Het merendeel hiervan stamt uit de lagen.

vnr.	proef-sleuf	spnr.	spoor-aard	vlak	materiaal	datering	aan-tal	gewicht	opmerking
211	55	555000	bouwvoor	2	KAW	NTB-NTC	1	2	Steengoed S2, Westerwald, hals van fles gedraaid, 1 x w dunwandig sandwichbaksel, Mayen-achtig tot Pingsdorf-achtig, 2 x roodbakkend; 1 x b met
212	56	565010	plaggendek	2	KAW	VMD & NTA	3	25	standring en binnen glazuur, 1 x w binnen glazuur Gedraaid, 2 x w roodbakkend waarvan 1 x zonder glazuur en 1 x zeker aan buitenzijde
213	58	585000	bouwvoor	0	KAW	LMEB-NTA	4	7	
213	58	585000	bouwvoor	0	MXX	-	3	363	
214	56	560995	leemwinningskuil	2	BKR	NT	1	488	baksteen
215	58	580999	verstoring	104	KAW	NT	1	4	gedraaid, 1 x w roodbakkend dubbelzijdig glazuur gedraaid, 1 x r roodbakkend met op de rand glazuur, binnen wat glazuur, buiten niet
216	59	590995	leemwinningskuil	102	KAW	LMEB	1	3	
217	59	590995	leemwinningskuil	102	KAW	-	0	0	-
218	60	605000	bouwvoor	102	KAW	LMEB-NT	1	33	gedraaid, roodbakkend met glazuur, oor gedraaid, 1 x w dunwandig roodbakkend met grijze deklaag binnen en buiten (Mayen-achtig), 1 x w Pingsdorf-achtig
219	60	605020	akkerlaag	102	KAW	VMD-LMEA	2	4	
220	60	605010	plaggendek	102	KAW	VMD-LMEA	1	3	gedraaid, 1 x w Pingsdorf-achtig
221	60	605010	plaggendek	102	KAW	VMD-LMEA	3	10	gedraaid, 3 x w Pingsdorf-achtig
222	60	605010	plaggendek	102	KAW	VMD-LMEA	1	18	gedraaid, 1 x w Pingsdorf-achtig (Limburgs?) handgevormd, 1x gruis en 1x w donker met grove zandmagering; kogelpot
222	60	605010	plaggendek	102	KAW	VMD-LMEA	2	5	
223	60	605001	opgebracht zand	102	KAW	VMD-LMEA	1	1	gedraaid, 1 x w Pingsdorf-aardewerk (met verf) gedraaid, 1 x b met standring, roodbakkend, binnenkant glazuur met gele ringeloor-versiering
224	60	605010	plaggendek	102	KAW	NTA	1	18	gedraaid, 1x r en 3 x w, waarvan 1 x met verf, Pingsdorf-aardewerk
225	60	605020	akkerlaag	102	KAW	VMD-LMEA	4	47	
225	60	605020	akkerlaag	102	KAW	VMD-LMEA	1	8	handgevormd, grijze scherf, zandmagering; kogelpot gedraaid, 1 x b met standring roodbakkend met inwendig glazuur
227	60	605020	akkerlaag	2	KAW	NTA	1	19	
227	60	605020	akkerlaag	2	KAW	VMD-LMEA	1	9	handgevormd, 1 x w grijsbakkend; kogelpot Gedraaid, 1 x b roodbakkend met glazuur binnenkant, pootje van een grape
228	60	605010	plaggendek	2	KAW	NTA	1	16	
228	60	605010	plaggendek	2	MPB	NT	1	8	loden kogel
231	61	615010	plaggendek	2	KAW	NTB-NTC	1	3	steengoed S2, 1 x w Westerwald
232	63	635000	bouwvoor	2	MXX	-	1	4	-
233	65	655010	plaggendek	1	KAW	NTB-NTC	1	2	gedraaid, 1 x w roodbakkend dubbelzijdig glazuur
233	65	655010	plaggendek	1	MPB	NT	1	8	loden kogel gedraaid, 1 x w witbakkend (Maastrichts?), 2x w roodbakkend waarvan 1 x buiten en 1 x dubbelzijdig glazuur
234	65	655010	plaggendek	1	KAW	LMEA EN LMEB-NT	3	18	
235	67	670008		2	KAW	NTB-C	1	1	Gedraaid, 1 x w industrieel wit
							41	1127	

Tabel 2: Vondstentabel, met informatie over materiaalcategorie, aantal en gewicht. De vier ijzeren gecorrodeerde voorwerpen zullen worden gereinigd, gedetermineerd en gefotografeerd, als dit geen duidelijk herkenbare voorwerpen zijn worden zij niet gedeponeerd en alle overige andere vondsten wel..

De potscherven zijn klein, het aardewerk is erg gefragmenteerd en elke scherf representeert een individuele pot. De scherven zelf zijn niet verweerd; de randen zijn scherp en het oppervlak is duidelijk zichtbaar. Alhoewel nog niet alle scherven zijn gedetermineerd op baksel is het duidelijk dat handgevormd aardewerk uit de prehistorie en Romeinse tijd afwezig is, net zoals scherven van gedraaid Romeins aardewerk. De middeleeuwse akkerlaag kan gezien de aanwezigheid van Paffrathachtig, Pingsdorf- en kogelpotaardewerk in de Ottoonse of Volle Middeleeuwen (900-1200) worden gedateerd. Uit het plaggendek stamt vooral aardewerk uit de Nieuwe Tijd.

De twee loden kogels uit het plaggendek in de proefsleuven 60 en 65 bevinden qua gewicht en grootte als munitie die geschikt was voor pistool of roer.³ Ook zij dateren in de Nieuwe Tijd.

Het is gelukt om uit proefsleuf 56 een groter stuk baksteen te verzamelen uit de leemwinningskuil. Het is een niet hard gebakken baksteen, waarvan de dikte- en breedtemaat zijn op te meten, in tegenstelling tot de lengtemaat (lengte: $\geq 11,7$ cm / breedte: $\geq 5,7$ cm / dikte: 4,8 cm).

Tot de monsters behoren twee pollenbakken mnrs. 1 en 2, die zijn geslagen in de beekdalbodem in proefsleuf 61 (Afbeelding 4.1). De bovenste bak reikt vanaf halverwege het plaggendek over de middeleeuwse ploeglaag en een restant van de B/C-horizontinspoelingslaag tot in de venige sedimenten van het beekdal. De onderste pollenbak omvat de dieper gelegen lagen in het beekdal.

Daarnaast zijn twee grondmonsters genomen uit de grote kuilen S60002 en S650003, de Mnrs. 3 en 4, Gezien de ligging boven de grondwaterstand kunnen hierin alleen verkoolde macroresten in zijn bewaard gebleven.

³ Van Hemert 2016, 122.

Afbeelding 4.1: Zicht op de twee pollenbakken die zijn geslagen in de beekdalbodem van de Poelenloop. In proefsleuf 61. De bovenkant van de bovenste pollenbak Mnr. 1 bevindt zich op 20,65 m +NAP en de bovenkant van de onderste pollenbak Mnr. 2 op 20,25 m +NAP

5 Recapitulatie onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen uit het PvE zijn op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek te beantwoorden. Hieronder wordt per vraag aangegeven hoe de antwoorden luiden.

Algemene vragen IVO-P:

1. Zijn er archeologische resten (sporen, structuren, vondsten) in de bodem aanwezig, of zijn er aanwijzingen dat deze hier verwacht mogen worden?

In het plangebied zijn sporen van leemwining voor baksteenproductie, van greppels tussen landbouwpercelen, van plaggenbemesting en van een akkerlaag. Het vondstmateriaal bestaat vooral uit verspreide fragmenten aardwerk die als onderdeel van mestafval in de akkerlaag terecht zijn gekomen.

2. Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven?

Het onderzochte plangebied is in het verleden gebruikt als landbouwgrond en de winning van leem voor baksteenproductie en deze activiteiten resulteerde in weinig archeologische sporen en vondsten.

3. In hoeverre komen de onderzoeksresultaten uit het vooronderzoek overeen met de resultaten uit het proefsleuvenonderzoek?

Voor het gebied gold een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische sporen en vondsten. Daarentegen is het aantal sporen en vondsten bescheiden, maar toch wel aanwezig. Het winnen van leem en het afgraven van het plaggendek zal zeker van invloed zijn geweest op dit lage aantal, maar aangezien niet veel afval is beland op de beekdalhelling, een soort van *artefact trap*, is dit niet een locatie waar ooit een nederzetting heeft gelegen in de nieuwe tijd of middeleeuwen.

4. Welke aanbevelingen zijn te geven met betrekking tot de bij vervolgonderzoek toe te passen strategieën, methoden en technieken?

Aangezien vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving in het plangebied niet noodzakelijk wordt geacht vanuit het perspectief van het archeologische monumentenzorgbeleid van de gem. Veldhoven behoeft deze vraag niet te worden beantwoord. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek zijn wel twee pollenbakken geslagen in het beekdal en het strekt tot aanbeveling om in het kader van het archeologisch landschappelijk onderzoek in de microregio Veldhoven de mogelijkheid van het kunnen vervaardigen van een pollendiagram te onderzoeken.

Gaafheid en conservering van de vindplaatsen:

1. In welke lagen, zones of gebieden bevinden zich gave en goed geconserveerde archeologische resten of waar zijn ze te verwachten?

Ze beperken zich tot het beekdal langs de zuidzijde in het westelijk deel van het plangebied.

2. Wat is de mate van conservering en gaafheid van de archeologische resten?

Eventuele sporen en de akkerlagen uit de Nieuwe Tijd en Middeleeuwen in het beekdal zijn gaaf. Beide lagen en eventuele sporen hogerop het terrein zijn zo goed als vergraven.

Anorganisch materiaal is in het beekdal goed bewaard, maar het is overwegend gefragmenteerd omdat het afval is dat op de akkers is terecht gekomen. De kans op de aanwezigheid van pollen in de opvallingspakketten in het beekdal lijkt gunstig, maar is nog niet beproefd.

Perioden en sites:

1. Indien er archeologische resten aanwezig zijn, kunnen er binnen de vindplaats aparte sites onderscheiden worden, en zo ja, op welke gronden?

Er lijkt een fase van middeleeuwse landbouw, waarvan de datering ligt tussen ruwweg 900 en 1200. Daarna is een fase van landbouw die zich kenmerkt door pluggenbemesting. Die is voor deze locatie te dateren tussen ruwweg 1500 en 1700. Dit plaggendek is doorgraven met kuilen voor leemwinning om bakstenen te maken. Dit is wellicht een 18^e-eeuwse activiteit, maar dat dient nog te worden uitgezocht.

2. Wat is de begrenzing en de ruimtelijke spreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de sites en wat is de onderlinge samenhang?

De twee perioden van landbouw zijn wijd verspreid aanwezig in het grotere plangebied van Veldhoven-Zilverackers. De verspreiding van leemwinning is vanzelfsprekend bepaald door de aanwezigheid van leem en aanwezige infrastructuur (wegen). De zone met kans op goed bewaard gebleven sporen en vondsten is geïllustreerd op Afbeelding 5.1.

Afbeelding 5.1 Luchtfoto met kadastrale indeling van het plangebied en omgeving, met de rode stippellijncontour van

de zone waarin de sporen van landbouw en -gebruik bewaard zijn. Deze contour valt min of meer samen met de omvang van de beekdalbodem in het plangebied (bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/bodematlas>).

3. Wat is per archeologische site in het onderzoeksgebied:

a. de ligging (inclusief diepteligging) en begrenzing

De sporen van landbouw en -gebruik waren waarschijnlijk verspreid over het gehele plangebied aanwezig maar door de afgraving van de bovengrond zijn vooral bewaard gebleven in de zone van de beekdalbodem, dat een oppervlak van ca. 850 m² beslaat. De top van de plaggenbodem daalt van 22,80 in proefsleuf 67 m naar 20,80 m +NAP in proefsleuf 61.

Sporen van erven of gebouwen zijn niet waargenomen en het is niet dat die eventueel zijn vergraven door leemwinning of het afgraven van het plaggendeek, het is zeer aannemelijk dat die hier nooit zijn geweest omdat zwerfafval van bewoning ook niet is aangetroffen in het beekdal.

b. de geologische en/of bodemkundige eenheid

De geomorfologische zone waarin sporen van landbouw en -gebruik bewaard kunnen zijn is de beekdalbodem.

c. de omvang (inclusief verticale dimensies)

De zone waarin sporen en vondsten goed bewaard zijn gebleven heeft een oppervlak van ca. 1 ha en de top van de plaggenbodem daalt van 22,80 in proefsleuf 67 m naar 20,80 m +NAP in proefsleuf 61.

d. aard /complextype / functie

Agrarisch cultureel landschap.

e. de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)

De grondsporen bestaan uit leemwinningskuilen, een opgebracht plaggendek, een middeleeuwse akkerlaag en greppels. Het vondstmateriaal omvat potscherven, fragmentjes baksteen, wat stukken ijzer en loden kogels.

f. de vondst- en spoordichtheid

De spoordichtheid is laag en nadelig beïnvloedt door het uitgraven van grote leemwinningskuilen en het afgraven van het plaggendek in de noordelijke helft van het plangebied. De vondstdichtheid is laag.

g. de stratigrafie

Zie Tabel 1.

h. de ouderdom, periodisering, typechronologische classificatie

De middeleeuwse akkerlaag dateert in de Volle Middeleeuwen. Het plaggendek lijkt vooral te zijn opgebracht in de 15^e t/m 17^e eeuw. Beide lagen strekken zich uit tot in het beekdal, terwijl de algemene opvatting is dat in de late middeleeuwen de bewoning zich juist verplaatst naar de beekdalen. In de analyse zal worden nagegaan in hoeverre dit een uitzondering is op de regel, of dat het meerdere malen is waargenomen in op de Brabantse zandgronden. De leemwinning zal waarschijnlijk laat 17^e- of 18^e-eeuws geweest zijn.

4. Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site-patronen) in de zin van wegen, parcelering, akkers, grondstofwinning, vennen, et cetera?

De akkerlaag en het plaggendek zijn aanwijzingen voor akkers en de sporen van verscheidende greppels zullen ten eerste samenhangen met de landschappelijke inrichting en ten tweede met perceel- en mogelijke eigendomsgrenzen. De leemwinningskuilen waren ten behoeve van baksteenproductie.

5. Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan naar analogie van vraag 3 te geven?

De sporen van landbouw en dan vooral akkerbouw zijn een ploeg/akkerlaag en een opgebracht plaggendek. De grote leemwinningskuilen zijn uitgegraven voor lokale baksteenproductie.

6. Kunnen meerdere bewoningsfasen onderscheiden worden? Zo ja in welke mate zijn deze aaneensluitend?

N.v.t., want er zijn geen huisplaatsen gelegen binnen het plangebied.

7. Wanneer en waarom zijn de sites en de vindplaats in zijn geheel verlaten of in onbruik geraakt?

Het gebruik als agrarisch cultuurlandschap heeft zich gecontinueerd tot de dag van vandaag en in zekere zin zal de herinrichting door fa. Coppelmans een voortzetting van zijn.

Landschap en bodem:

1. Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de sites (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?

Het plangebied is onderdeel van het pleistoceen dekzandlandschap met het dal van de beek Poelenloop. Het beekdal is deels opgehoogd door het opbrengen van het plaggendek en in de tweede helft van de 20^e eeuw is het maaiveld geëgaliseerd door aan de noordzijde het plaggendek af te graven en in de laagte van het beekdal geel zand te storten.

2. Wat is de paleo-ecologische context van het onderzoeksgebied? Liggen in de omgeving locaties die voor nadere pollenanalyse in aanmerking komen?

Gezien de humeuze, venige component in de zand en siltlagen in de beekdalbodem zijn twee pollenbakken geslagen voor een eventueel pollendiagram (Afbeelding 4.1).

3. Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het cultuurdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit cultuurdek?

Ja, de middeleeuwse akkerlaag is gevormd tussen 900-1200 en het plaggendek lijkt vooral te zijn opgebracht in de 16^e en 17^e eeuw.

4. Welke postdepositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan op de archeologische resten?

De grote leemwinningskuilen voor lokale ambachtelijke baksteenproductie zijn zelf een archeologisch grondspoor, maar daardoor is over een aanzienlijk oppervlak het plaggendek en de daaronder gelegen akkerlaag vergraven en mogelijk ook andere archeologische sporen.

De noordelijke percelen tonen sporen van machinaal afgraven van grond, waarschijnlijk om het humeuze plaggendek als teelaarde te benutten op een andere akker(s). In de zuidelijke helft, in de voormalige laagte van het beekdal is schoon zand opgebracht en aangezien dit pakket ook is gelegen bovenop de leemkuilen is dit geen zand uit die leemkuilen maar een egalisatie nadat de kuilen waren dichtgeworpen. Dankzij deze ophoging met schoon zand liggen het plaggendek, de middeleeuwse akkerlaag en de beekdalbodem relatief diep in de bodempbouw.

6 Waardering en voorlopig selectieadvies

In het plangebied is geen archeologische sporen- en vondstconcentratie van een woon- of begraafplaats gelegen. Daarentegen zijn er wel sporen en vondsten die het resultaat zijn van het gebruik als agrarisch cultuurlandschap vanaf de Volle Middeleeuwen. Het agrarisch cultuurlandschap uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd beslaat het veel grotere plangebied Veldhoven-Zilverackers, waarin deze drie te herinrichten en bebouwen percelen door de fa. Coppelmans zich bevinden. Daardoor is het vrijwel onmogelijk om deze vindplaats te begrenzen, niettemin zal hiertoe een poging worden ondernomen voor dit plangebied. De zuidelijke randzone van het plangebied ligt in het beekdal van de Poelenloop, en grosso modo zijn sporen en vondsten aanwezig vanaf de bovenkant van de beekdalhelling in zuid(oost)elijke richting het beekdal. Vanwege deze helling varieert de hoogteligging van de vindplaats, waarvan de bovenzijde van het plaggendek als gevolg van het opbrengen van bemeste plaggen vanaf de overgang Late Middeleeuwen B - Nieuwe Tijd A. Daaronder bevindt zich de voormalige bodem van het beekdal, dat is verploegd tot een akkerlaag in de Volle Middeleeuwen. Aanwijzingen voor oudere aanwezigheid of gebruik van het beekdal hier zijn niet waargenomen. De bovenzijde van het plaggendek ligt op 22,80 m +NAP en daalt in zuidelijke richting tot 20,80 m +NAP.

Bovenop de helling bevinden zich enkele grote, ronde kuilen en her en der zijn delen van greppels aangesneden in de proefsleuven. Deze greppels zijn deels te herleiden tot perceelgrenzen op historisch-geografische kaarten. Tevens is hier grootschalig leem gedolven, de kuilen die hiervan getuigen beslaan een areaal van ca. 60 x 15 m en zijn ruim 1 m diep uitgegraven. De leem is gedolven voor de vervaardiging

van baksteen, en dat is waarschijnlijk in de 18^e eeuw te dateren.

Buiten het beekdal is het plaggendek afgegraven en is schoon zand teruggestort. Hetgeen impliceert dat de westelijke helft van het plangebied zo goed als volledig is verstoord.

De KNA 4.1, bijlage IV geeft richtlijnen waarmee de kwaliteit van een vindplaats normatief gewaardeerd kan worden. De waardering vindt plaats op basis van de belevingsaspecten, de fysieke criteria en de inhoudelijke criteria. De belevingswaarde bestaat uit schoonheid en herinneringswaarde en is alleen van toepassing als de vindplaats bovengronds zichtbaar is. De conservering en gaafheid bepalen samen de score voor de fysieke kwaliteit: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit. Zeldzaamheids-, informatie- en ensemblewaarde en de representativiteit bepalen samen de inhoudelijke kwaliteit, wat wordt uitgedrukt door middel van hetzelfde puntensysteem.

Een vindplaats wordt op basis van fysieke kwaliteit in principe als behoudenswaardig aangemerkt indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder), wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of een vindplaats toch behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op één van de inhoudelijke criteria 'hoog' wordt gescoord, wordt de vindplaats ook in principe behoudenswaardig geacht.

6.1 Waardering

Voor de onderhavige vindplaats is geen score voor de belevingswaarde. Ten eerste is de vindplaats niet zichtbaar in het hedendaags landschap. Ten tweede is er letterlijk geen sprake van een belevingswaarde, aangezien er geen toponiem is die refereert aan de leemwining of baksteenproductie.

De fysieke kwaliteit wordt beoordeeld als 'gemiddeld' (Tabel 3). De anorganisch vondsten zijn aanzienlijk gefragmenteerd (gebroken), randscherven zijn over het algemeen kleiner dan 5% van de randomtrek. Objecten van non-ferro metaal zijn gemiddeld tot goed geconserveerd, maar die van ijzer zijn zwaar gecorrodeerd. Anorganische objecten zijn boven de grondwaterspiegel niet of slecht geconserveerd. Dat geldt vooral voor bot, dat ontbreekt onder de vondsten omdat het zeer waarschijnlijk niet bewaard is gebleven in de zandbodem en de zurige veencondities in het beekdal.

Met betrekking tot de gaafheid scoort de vindplaats matig. De leemwinningskuilen zijn een interessant en informatief archeologisch spoor, maar het uitgraven van deze kuilen heeft eventuele aanwezige oudere sporen vergraven. Dat dit ook echt is gebeurd, blijkt uit de afwezigheid van het vergraven plaggendek. Bij leemwinningskuilen zou rekening dienen te worden gehouden met de aanwezigheid van droogschuren en veldovens, maar de kans dat hiervan sporen aanwezig zijn is klein omdat het oude plaggendek buiten het beekdal is afgegraven. Dat er toch een score van 2 is voor gaafheid is vooral vanwege het goed bewaarde plaggendek bovenop een middeleeuwse akkerlaag van de voormalige bodem in het beekdal.

Op basis van alleen de fysiek kwaliteit, met een gezamenlijke score van 3 punten, is de vindplaats niet behoudenswaardig.

Voor de volledigheid is ook de inhoudelijke kwaliteit bepaald. Sporen van agrarisch landgebruik en landinrichting zijn wijd verspreid in het plangebied Veldhoven-Zilverackers. Het plaggendek en de middeleeuwse akkerlaag zijn goed bewaard in het beekdal, maar ook daarbuiten zijn deze veelvuldig waargenomen tijdens het archeologisch veldonderzoek. Het is geen zeldzaam verschijnsel en ze zijn intensief bestudeerd in het plangebied Zilverackers.⁴ De aanwezigheid van leemwinningskuilen is daarentegen een opmerkelijk verschijnsel, maar vanwege de verstoorde bodemopbouw is de kans zeer klein dat de bijbehorende veldschuren en veldovens zijn bewaard. Dat boet ook in op de informatiewaarde. Die sowieso gering is, omdat bijvoorbeeld ook ter plaatse van de beekdalhelling niet meer gevarieerd huisafval, met onder meer bot, in het bemeste plaggendek en middeleeuwse akkerlaag is gevonden en de weinige potscherven zijn ook nog eens erg klein. Derhalve is de materiele cultuur schaars en eenzijdig, het bestaat overwegend uit potscherven.

---

⁴ Theuws e.a. 2011.

De ensemblewaarde is gemiddeld omdat er wel sporen en vondsten zijn, maar dan vooral ter plaatse van de beekdalhelling en daarbuiten niet vanwege het afgraven van het humeuse plaggendek. Terwijl ook het archeologisch fenomeen van de leemkuilen oudere sporen en vondsten hebben vernietigd. Dat juist die randzone langs het beekdal niet is bewaard slaat haast letterlijk een gat in de ensemblewaarde. Evenmin is de relatie met de eerder onderzochte boerderijen, ca. 100 m verderop, niet vast te stellen ook al dateren veel van de sporen en akkerlagen uit dezelfde tijd.⁵

Onder representativiteit wordt verstaan hoe kenmerken of typerend de aanwezige archeologische sporen en vondsten zijn voor de bewoningsgeschiedenis van deze omgeving. Echt kenmerkende sporen en vondsten zijn niet aanwezig. De leemwinningskuilen zouden daarvoor in aanmerking komen als het gehele complex van activiteiten aanwezig is: kleidelven (kuilen), bakstenen vormen en drogen (plattegronden van schuren) en bakken (veldovens). Die zijn niet te verwachten vanwege het afgraven van het plaggendek in de zone waar de meeste kans is dat die andere activiteiten hebben plaatsgevonden. Vandaar deze lage score.

Waarden	Criteria	Scores			totaal score
		hoog	midden	laag	
Beleving	Schoonheid				-
	Herinneringswaarde				
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2		3
	Conservering			1	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	5
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde		2		
	Representativiteit			1	
Behoudenswaardig					nee

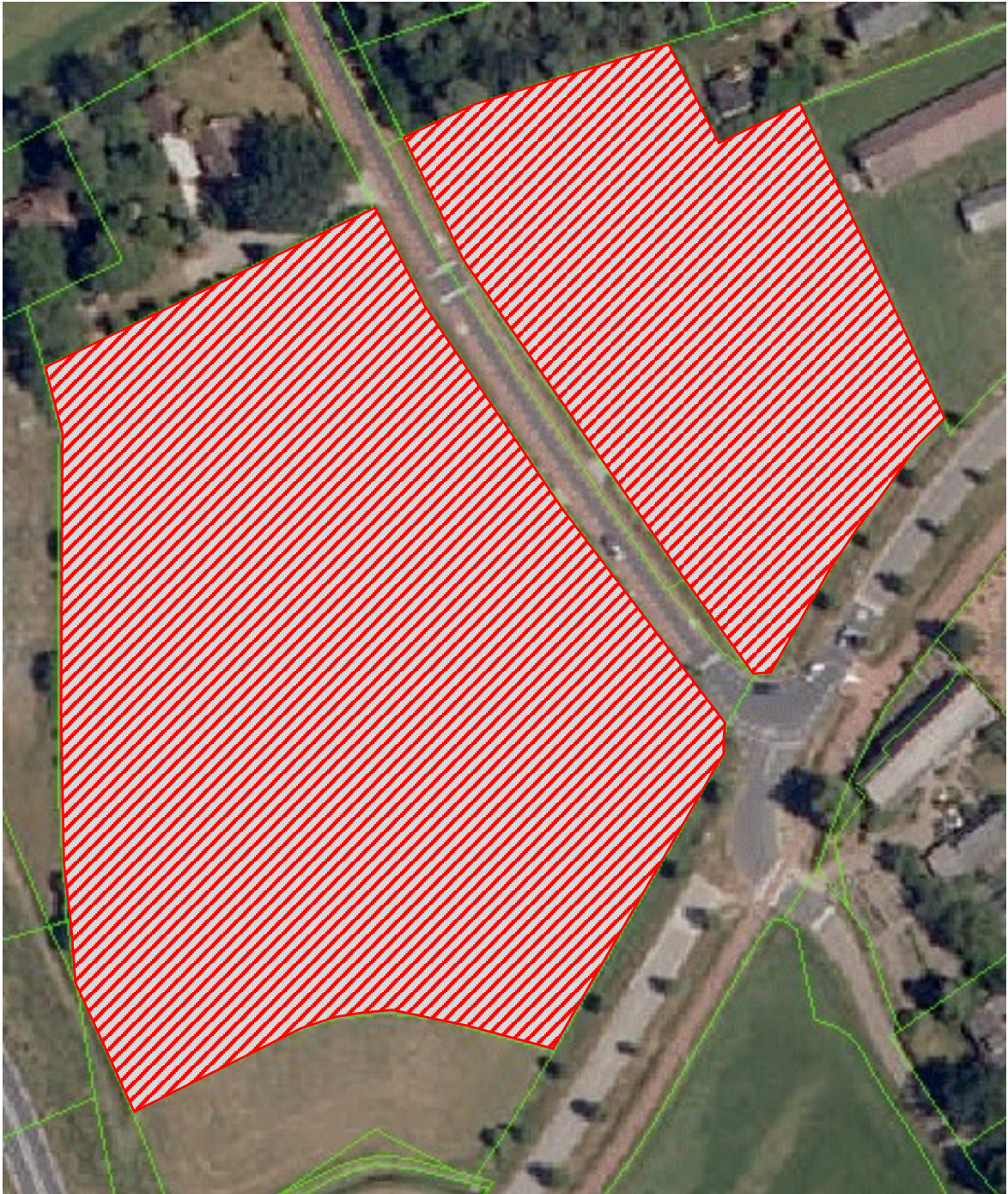
Tabel 3: Waarderingstabel van het agrarisch landschap met leemwinningskuilen conform bijlage IV van de KNA (versie 4.1).

Op basis van de fysieke kwaliteit verdient dit archeologisch agrarisch landschap niet het predicaat behoudenswaardig en op de inhoudelijke kwaliteit is de score te laag om deze waardering alsnog te promoveren tot behoudenswaardig.

6.2 Voorlopig selectie-advies

De gewaardeerde vindplaats betreft het archeologisch agrarisch landschap met sporen van ambachtelijke activiteiten in de vorm van leemwinningskuilen voor lokale baksteenproductie. De sporen van deze vindplaatsen bevinden zich ter plaatse van het beekdal en in het noordoostelijke perceel van het plangebied (Afbeelding 5.1). Aangezien deze vindplaats niet als behoudenswaardig is gewaardeerd, zijn aanvullende maatregelen niet nodig in het kader van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg bij de voorgenomen planontwikkeling in dit plangebied (afb). Dat laat onverlet dat de meldingsplicht voor een archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht blijft (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische toevalsvondst wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Veldhoven, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

⁵ Zie evaluatieverslag Archol

Afbeelding 6.1 Archeologisch vrijgegeven gebieden (rood gearceerd) voor de herinrichting van en bebouwing op de drie percelen van fa. Coppelmans.

7 Analyse en rapportage

Van dit proefsleuvenonderzoek van vijftien proefsleuven in drie percelen zal geen afzonderlijk standaardrapport worden gemaakt. Deze gegevens met inbegrip van de analyse, interpretatie en waardering daarvan worden onderdeel van het standaardrapport over het proefsleuvenonderzoek 'Veldhoven-Kransackerdorp Fase 1' dat Vestigia zal maken. Dit was bij aanvang al zo bedacht en afgesproken en dat

verklaart ook dat de proefsleuven zijn genummerd van 55 tot en 69, ze zijn onderdeel van een reeks proefsleuven. Dit evaluatieverslag is gedetailleerd in zijn informatie, zodat de gemeente Veldhoven goed geïnformeerd kan besluiten welke maatregelen noodzakelijk zijn met betrekking tot de archeologische monumentenzorg in relatie tot de voorgenomen herinrichting van en bebouwing op deze drie percelen door fa. Coppelmans.

Voort het standaardrapport zullen de potscherven, het fragment baksteen en de metalen voorwerpen worden beschreven en gedetermineerd. Er zal worden nagegaan, onder meer door raadpleging van de heemkundekring, wat voor meer gedetailleerde datering kan worden gegeven aan het winnen van leem en de baksteenproductie. Van het potscherfmateriaal uit zowel de akkerlaag als het plaggendek zal een overzichtsfoto worden gemaakt.

De genomen monsters zullen worden overgedragen aan de gem. Veldhoven/ArchAeO, zodat deze een keer kunnen worden gewaardeerd en eventueel geanalyseerd in het kader van een groter landschappelijk ecologisch onderzoek in het deelgebied Veldhoven - Zilverackers/Kransackerdorp.

8 Opgave te deponeren en deselecteren vondstmateriaal

Zie hoofdstuk 7.

De drie ijzeren fragmenten uit de bouwvoor van proefsleuf 58 zijn uit een moderne bouwvoor, die hier is ontstaan nadat het humeuze plaggendek is afgegraven. Als blijkt dat dit geen archeologische objecten zijn van voor 1800, zullen ze niet worden gedeponerd.

Alle overige vondsten zullen worden gedeponerd. De staat van deze objecten is dusdanig, dat hiervoor geen conserveringswerkzaamheden benodigd zijn.

Literatuur

Hemert, J. van, 2016: duizend kogels en granaten!!!, in: C.W. Koot & E.N.A. Heirbaut (red.), *Schans Knodsenburg, de nieuwtijdse bewoningsgeschiedenis. Archeologische monumentenzorg in het plangebied van de dijkeruglegging bij Lent*, Nijmegen (Nijmeegse Archeologische Berichten-rapport 63), 117-160.

Kortlang, F.P., 2020: *PvE Veldhoven - Kransackerdorp fase 1 opgraven*, Veldhoven/Eindhoven (Versie 1.1).

Theuws, F., M. Van der Heiden, J. Verspay, 2011: *De archeologie van de Brabantse akkers. Toelichting aan de hand van het onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in Veldhoven*, Amsterdam (Themata 4).